

EEN PIJPEKOP UIT 1895

door F. Tymstra

In 1883 werd van mei tot oktober in Amsterdam een groots opgezette wereldtentoonstelling gehouden op het terrein achter het Rijksmuseum. In de door de Franse architect C. Fouquiau ontworpen gebouwen werden de inzendingen van 27 landen tentoon gesteld. Deze "Internationale koloniale tentoonstelling te Amsterdam" telde in totaal 1.300.000 bezoekers en was een groot succes.

In 1895 werd vrijwel op hetzelfde terrein opnieuw een grote tentoonstelling gehouden. In beginsel zou deze bedoeld zijn voor het hotel- en reiswezen, maar werd in haar opbouw uitgebreid met alle nieuwtjes op het gebied van de handel en industrie. Hoewel het geen officiële wereldtentoonstelling betrof, werd deze naam door de organisatoren er wel voor gebruikt.

De grootste attractie was het stedeke "Oudt-Hollandt". Poorten, huizen en oude gebouwen in ons land werden nagebouwd. Het mooiste was de natuurgetrouwe nabootsing van het middeleeuwse Amsterdamse stadhuis. Maar ook het mooie grachtje met de zwanen en de oude gevels met opschriften maakten diepe indruk. (1)

Op de tentoonstelling was de fa. A. Ratelband & Co aanwezig, sigarenfabrikant uit Haarlem. Hij bracht in het stadje Oudt-Holland 'In d'rookende Moor' en 'Jan Toeback' "sigaren, tabak en oud-Hollandsche pijpen tegen gereede penningen aan de man".

Het nabootsen van historische gebouwen op tentoonstellingen was aan het einde van de 19e eeuw in zwang geraakt. In 1894, een jaar eerder, werd op de "Exposition Internationale D'Anvers" een 17e-eeuwse buurt uit Antwerpen nagebouwd. N.a.v. deze tentoonstelling bracht de firma Prince uit Gouda een pijp uit met de tekst: WIJK OUD ANTWERPEN 1560 / TENTOONSTELLING ANTWERPEN 1894. (2)

Ook de tentoonstelling in Amsterdam kende zijn eigen herinneringspijp. Vorig jaar werd in Amsterdam een pijpekop gevonden met aan de voorzijde de tekst: WERELD TENTOONSTELLING AMSTERDAM 1895, en aan de achterzijde de afbeelding van een van de gebouwen. Op de steel heeft een tekst gestaan: J ? G (P).... /RDAM. Is deze 100-jarige ook een produkt van de firma J. Prince? De pijpekop heeft een bekermodel en is 47 mm hoog. Duidelijk is te zien, dat men voor de fabricage een bestaande gladde mal heeft gebruikt, waarin voor deze gelegenheid de letters en de graving werden aangebracht.

NOTEN 1 J.H. Kruijzinga en J.A. Banning: Amsterdam van A tot Z. (1966) Blz. 582-583.

2 Tony Oost: catalogus "Vier eeuwen roken". (1986) Blz. 56. Uitgave: Volkskunde Museum Antwerpen.

